

Ο θειός μας ο Δημήτριος

Ο κ. Γεώργιος Παπανδρέου πολύ συχνά κάνει περιπάτους στο πάρκο της Μυτιλήνης συνοδευόμενος από τον κ. Δημήτριο Παυλίδη. Περπατούν και μιλούν αδιάκοπα, κάπου κάπου σταματούν, μιλούν πολλές φορές πιο δυνατά και άλλοτε γελούν και άλλοτε με εξαιρετικά σοβαρό ύφος κοιτώντας ο ένας τον άλλο προβληματισμένοι και σκεπτικοί μιλούν για τις δυσκολίες και τα αδιέξοδα της πατρίδας. Ο Γεώργιος Παπανδρέου υπηρετεί ως νομάρχης στη Μυτιλήνη και ο κ. Παυλίδης, καθηγητής φιλόλογος, είναι υπεύθυνος εκπαίδευσης της περιοχής της Σμύρνης και ο Γυμνασιάρχης του Γυμνασίου Μυτιλήνης. Ο κ. Νομάρχης λοιπόν γράφει στο ημερολόγιό του πως πολύ συχνά έκανε ενδιαφέρουσες συνομιλίες στους περιπάτους του με τον κ. Γυμνασιάρχη.

Ο κ. Παυλίδης εκ Σιατίστης της Μακεδονίας, σπουδαγμένος και γνώστης άριστος της Ελληνικής και της Γερμανικής γλώσσας, Καθηγητής φιλόλογος, αγαπά την επιστήμη του και το λειτούργημα του δασκάλου και εκτιμά τις πολιτικές απόψεις του κ. Γεωργίου Παπανδρέου. Προβληματίζεται μαζί του για την επικρατούσα κατάσταση.

Σ' έναν από τους περιπάτους όμως η συζήτηση των δύο ανδρών έχει διαφορετικό περιεχόμενο.

— Όστε από τη Σιάτιστα η καταγωγή σας, κ. Γυμνασιάρχα.

– Ναι από τη Σιάτιστα, από τη Μακεδονία, απαντά με περηφάνεια και με νοσταλγία ο κ. Παυλίδης.

– Και η οικογένειά σας, οι γονείς σας;

Στην αναφορά του συνομιλητή του στην οικογένειά του ο κ. Παυλίδης απαντά με συγκίνηση και εκφράζει την ευγνωμοσύνη του στους γονείς και τα αδέρφια του που τον στήριξαν και τον βοήθησαν να σπουδάσει σε καιρούς χαλεπούς. Η ερώτηση του κ. Νομάρχη γίνεται αφορμή να ξεκινήσει μια χειμαρώδη αφήγηση ο κ. Παυλίδης, την οποία παρακολουθεί με ενδιαφέρον χωρίς να διακόπτει ο κ. Παπανδρέου.

– Ο πατέρας μου Γιώργης Καζαντζής ήταν αγωνιστής, Μακεδονομάχος, ένας λεβέντης αντάρτης που έδινε τα πάντα για την προστασία του Ελληνικού Χριστιανικού πληθυσμού της περιοχής μας. Η μητέρα Βασιλική, παπαδοκόρη, πατριώτισσα και πιστή χριστιανή, στήριζε πάντοτε τον πατέρα και τον ενδυνάμωνε στους αγώνες του.

– Αξίζει, κύριε Νομάρχα, να σου αναφέρω πώς τη ζήτησε σε γάμο ο πατέρας μου. Την ήξερε τη Βασιλική ο Γιώργης, τη συναντούσε πολλές φορές στην εκκλησιά, τη χαιρετούσε και κείνη απαντούσε με σεμνότητα περίσσια ως παπαδοκόρη. Δε σήκωνε ποτέ το βλέμμα της και το χαμόγελό της ήταν συγκρατημένο και σχεδόν στιγμιαίο. Είναι γεγονός πως υπήρχε ένας αμοιβαίος θαυμασμός. Η μητέρα ήταν όμορφη, λεβεντοκόρη και σεμνός άνθρωπος. Μια Κυριακή πρωί, αφού παρακολούθησε τη λειτουργία, πήγε να πάρει αντίδωρο από τον παπά, πατέρα της Βασιλικής, έσκυψε, του φίλησε το χέρι και, αφού τον πλησίασε, του είπε:

– Θα μου δώσεις τη Βασιλική, παπά μου;

Και ο ιερέας του έδωσε άμεση απάντηση:

– Θα στη δώσω, Γεώργιε. Όχι μόνο γιατί είσαι λεβέντης αλλά γιατί είσαι Έλληνας.

Ο παπάς γνώριζε πολύ καλά τους αγώνες του μετέπειτα γαμπρού του για τη Μακεδονία και στήριζε τις προσπάθειες των ανταρτών.

— Έχετε καιρό πιστεύω να πάτε στη Σιάτιστα, κ. Γυμνασιάρχα.

— Α, όχι, στο Λιτόχωρο είναι τ' αδέρφια μου και στην Κατερίνη. Στην επανάσταση του 1878 ο πατέρας κατέβηκε στο Λιτόχωρο, για να ενισχύσει τους επαναστάτες που σχημάτισαν τότε προσωρινή κυβέρνηση. Μάλιστα μας διηγήθηκε πως ήταν ένας από τους άντρες που κατέβασαν τα γυναικόπαιδα από το μοναστήρι του Αγίου Διονυσίου στο χωριό. Ήταν όλοι εξαντλημένοι και όταν έφτασαν στην κατεβάστρα, στον Ενιππέα, αντίκρισαν το χωριό ερειπωμένο, παντού ερείπια που κάπνιζαν. Οι Τούρκοι έπνιξαν στο αίμα και αυτή την επανάσταση, μας έλεγε με δάκρυα στα μάτια.

Εκείνο που δεν έπαψε ποτέ να λέει ο πατέρας, γιατί του στοίχισε πολύ, ήταν ο τρόπος που μπήκαν τα γυναικόπαιδα στο χωριό. Δυο πανύψηλοι τούρκοι κρατούσαν ψηλά δυο μεγάλα σπαθιά και, σχηματίζοντας αψίδα, ανάγκαζαν τα γυναικόπαιδα να περάσουν από κάτω, ως ένδειξη υποταγής. Έκτοτε η οικογένειά μας εγκαταστάθηκε στο Λιτόχωρο. Είναι όμορφος τόπος στα πόδια του Ολύμπου και μια ανάσα από τη θάλασσα. Τόπος με ανοιχτούς ορίζοντες, εργατικούς και προοδευτικούς ανθρώπους που ξαναέκτισαν την πατρίδα τους και την έκαναν μεγάλη. Ο Νομάρχης κουνάει το κεφάλι του με ικανοποίηση και παίρνοντας το λόγο:

— Μα, κύριε Γυμνασιάρχα, πρέπει να είστε πολύ υπερήφανος. Η επανάσταση του 1878 έπαιξε αποφασιστικό ρόλο στην επέκταση των ελληνικών συνόρων προς το Βορρά και απέτρεψε την προσάρτηση μακεδονικών εδαφών στη Βουλγαρία. Το συνέδριο του Βερολίνου, το 1878 επεδίκασε στην Ελλάδα τη Θεσσαλία και μέρος της Ηπείρου μέχρι την Άρτα. Η Μακεδονία, παρότι παρέμεινε στην Τουρκική κατοχή, πέρασε στην κορύφωση του Μακεδονικού αγώνα.

— Έτσι έγινε, είμαι περήφανος για την οικογένειά μου, απαντά με συγκίνηση ο κ. Παυλίδης.

— Κύριε Γυμνασιάρχα, το επίθετό σας είναι άλλο από το επίθετο του πατέρα σας;

Η κυρία Σοφία Παυλίδου με τους υιούς της, Δημήτριο και Ευλάμπιο.

Ο Δημήτριος σταματά για λίγο και, κοιτώντας κατάματα το συνομιλητή του, συνεχίζει.

— Ακούστε, δεν είμαι σίγουρος αν έκανα το σωστό, εγώ άλλαξα το όνομα της οικογένειας, πολλά χρόνια μετά το θάνατο των γονιών μου. Καζαντζήδες είναι οι πρόγονοί μου. Γανωματήδες ή γανωτήδες, όπως λέμε στο Λιτόχωρο. Πήραμε το επίθετό μας από το επάγγελμα της οικογένειας. Ο αδερφός μου Ευάγγελος γανωτής είναι. Ένας περήφανος άνθρωπος που εμπνέεται από τα ιδανικά του πατριωτισμού και της χριστιανοσύνης, ίδιος με τον πατέρα μας. Καταλαβαίνεις πιστεύω, κ. Νομάρχα. Ο κ. Παπανδρέου τον κοιτάει, χωρίς να πει κουβέντα.

Πέρασαν πολλά χρόνια μετά τη θητεία του κ. Παυλίδη στη Σμύρνη και τη Μυτιλήνη. Ο κ. Γυμνασιάρχης συνέχισε την πολύπλευρη δραστηριότητά του. Με τη σύζυγό του Σοφία, καθηγήτρια φιλόλογο, και τα τρία παιδιά τους έζησαν για αρκετά χρόνια και

στη Μυτιλήνη. Ξεχωριστές προσωπικότητες, μια οικογένεια γνωστή σ' όλο το νησί. Στην απελευθέρωση της Λέσβου είχαν την πρώτη θέση στους πανηγυρισμούς κάτω από τη μεγάλη ελληνική σημαία του Δημαρχείου της πρωτεύουσας. Όλοι έμαθαν πως η σημαία ράφτηκε από ένα λευκό και ένα μπλε φόρεμα της κας Σοφίας Παυλίδου. Κυρία Σοφία την αποκαλούσε και ο σύζυγός της και ίσως εκείνη ήταν ένας από τους κύριους λόγους της αλλαγής του επιθέτου για την οικογένεια Καζαντζή. Ο Δημήτριος πολύ συχνά επικοινωνούσε με τον κ. Παπανδρέου. Αλληλογραφούσαν και εξέφραζαν τους ίδιους πολιτικούς προβληματισμούς καθώς και τους προβληματισμούς για τις ανθρώπινες σχέσεις στην οικογένεια και την κοινωνία.

Μια φθινοπωρινή μέρα, η είδηση του θανάτου του Γυμνασιάρχη συγκλόνησε την τοπική κοινωνία και βύθισε στο πένθος τους δικούς του ανθρώπους. Ήταν νέος και είχε πολλά να προσφέρει στην παιδεία και στην πατρίδα. Ο θάνατός του ανεξιχνίαστος. Άλλοι έλεγαν πως καθάριζε το κυνηγετικό του όπλο και εκπυρσοκρότησε. Άλλοι πως πυροβολήθηκε από πολιτικούς του αντιπάλους. Για τα αδέρφια του η μετάβαση στη Μυτιλήνη εκείνη την εποχή ήταν αδύνατη. Τον κήδεψε η οικογένειά του, η γυναίκα του και τα παιδιά του και όλο το νησί. Η συμμετοχή των Ελλήνων της Σμύρνης ήταν τόσο μεγάλη που προκάλεσε θαυμασμό. Η κυρία Σοφία θλιμμένη, αλλά αγέρωχη, με σταθερό βήμα ακολούθησε το σύζυγό της. Θάφτηκε στη Μυτιλήνη, μακριά από την πατρίδα του. Όπου γης και πατρίς έλεγε... Την αγάπησε πολύ την πατρίδα, όπως και ο πατέρας του. Ο καθένας αγωνίστηκε από το δικό του μετερίζι. Την κηδεία ακολούθησε και ο κ. Γεώργιος Παπανδρέου που ζήτησε να περάσει η πομπή μέσα από το πάρκο, για τον τελευταίο περίπατο και το τελευταίο αντίο.